

Toekomstbestendige infrastructuur Sociaal Ontwikkelbedrijf & Ontwikkelcentrum in Stadskanaal

Toekomstbestendige infrastructuur Sociaal Ontwikkelbedrijf en Ontwikkelcentrum in Stadskanaal

Inhoudsopgave:

1.	Inleiding	3
1.1	Veranderende taakopvatting	5
1.2	Visie en regie gemeente Stadskanaal	6
2.	Het Sociaal Ontwikkelbedrijf	7
2.1	Verschillende typen van Sociaal Ontwikkelbedrijven	7
2.2	Wedeka	8
2.3	Uitgangspunten	10
2.4	Middelen voor transformatie naar Sociaal Ontwikkelbedrijf	11
3.	Het ontwikkelcentrum in Stadskanaal	12
3.1	Visie en regie van de gemeente Stadskanaal bij het ontwikkelcentrum	12
3.2	Uitgangspunten	13
3.3	Sociaal ontwikkelbedrijf en Ontwikkelcentrum	15
	Bijlage 1 Wiebertjesmodel	16

1. Inleiding

De wereld om ons heen verandert in een rap tempo, en deze veranderingen hebben ingrijpende gevolgen voor de manier waarop we samenleven en werken. Een van de belangrijkste ontwikkelingen in Nederland op het gebied van sociaal beleid is de invoering van de Participatiewet. Deze wet, die sinds 2015 van kracht is, heeft als doel om meer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan werk te helpen en hen zo volwaardig mogelijk deel te laten nemen aan de samenleving. Met de invoering van de wet stopte de instroom in de WSW en werd de toegang tot de Wajong beperkt. Een groot deel van de mensen die voorheen gebruik maakten van de WSW en de Wajong zijn toegevoegd aan de doelgroep van de Participatiewet.

Sinds de invoering van de Participatiewet zijn er aanzienlijke stappen gezet om de arbeidsmarkt inclusiever te maken. Gemeenten spelen een cruciale rol in de uitvoering van deze wet, waarbij maatwerk en een integrale aanpak centraal staan. Ondanks de vooruitgang, is er ook kritiek op deze wet. Het Sociaal Cultureel Planbureau constateerde bijv. in 2019 dat de vroegere middengroep in de WSW sinds de invoering van de WSW aan de kant is komen te staan. Uitdagingen blijven dus blijven bestaan. De arbeidsmarkt verandert voortdurend door technologische innovaties en globalisering, en dit vraagt om voortdurende aanpassing en verbetering van het beleid.

Er komen een aantal ontwikkelingen op ons af waar we ons de komende tijd op moeten gaan voorbereiden en waarbij we moeten nadenken over onze manier van dienstverlening aan inwoners. Het gaat hierbij over de volgende ontwikkelingen:

1. De participatiewet in balans: Uitgangspunten bij deze wijziging van de wet zijn:

- De mens meer centraal stellen.
- Meer ruimte te maken voor maatwerk.
- Uit te gaan van vertrouwen.
- Niet uitgaan van systemen, maar van mensen.
- Het verschil wordt uiteindelijk echt gemaakt in het contact met de mensen.

De implementatie van de wet verloopt langs 3 sporen:

Spoor 1: Wijzigingen Participatiewet in wet, verordening, besluit of nadere regels.

Spoor 2: Beweging naar menselijke maat, vertrouwen en vereenvoudiging verder uitwerken in relatie tot bestaanszekerheid.

Spoor 3: De vakkundigheid van de professionals die werken bij de gemeente aan de uitvoering van de Participatiewet.

Vooruitlopend op de Participatiewet in balans is in 2018 een breed offensief gestart om meer mensen met een arbeidsbeperking aan werk te helpen en houden. In het Breed Offensief heeft het kabinet in samenspraak met werkgevers, gemeenten en uitvoerders een aantal maatregelen uitgewerkt rond vier hoofdpunten:

- Regels worden eenvoudiger voor werkgevers en werkzoekenden
- (Meer) werken wordt aantrekkelijker
- Werkgevers en werkzoekenden kunnen elkaar makkelijker vinden
- Duurzaam werk wordt gestimuleerd.

2. Hervorming Arbeidsmarktinfrastructuur:

De afgelopen jaren hebben we te maken met krapte op de arbeidsmarkt, dit maakt dat we anders kijken naar ondersteuning aan inwoners en werkgevers. De ambitie van het kabinet is een arbeidsmarktinfrastructuur in te richten waarin niemand verdwaalt en iedereen tijdig toegang krijgt tot passende ondersteuning als dat nodig is. Het streven is de publieke arbeidsmarktdienstverlening eenvoudiger en efficiënter te organiseren, dit moet onder andere worden vormgegeven in een regionaal 'werkcentrum' in alle arbeidsmarktregio's.

Het werkcentrum in onze arbeidsmarktregio zal met alle dienstverlening aanwezig zijn op het Harm Buitenplein in Groningen. De dienstverlening van het huidige Regionale Mobiliteitsteam, het leerwerkloket en de sluitende verbinding met de werkgeversdienstverlening is hier onderdeel van. We willen een dekkende, sluitende dienstverlening over de gehele regio. Het netwerk van de samenwerking in de werkcentra moet zorgen voor preventieve dienstverlening in een krappe arbeidsmarkt. Hierbij maken we optimaal gebruik van de mogelijkheden die alle netwerkpartners hebben, ieder vanuit de eigen rol en verantwoordelijkheid.

3. Toekomstbestendige infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven:

De toekomst van sociaal ontwikkelbedrijven wordt onzeker door afname van de oorspronkelijke doelgroep. Daarnaast ontbreekt het vaak aan heldere gemeentelijke toekomstvisies en van efficiënte inrichting, aansturing en door financiële complexiteit. Het ministerie van Sociale zaken en Werkgelegenheid heeft een aantal maatregelen aangekondigd om bij te dragen aan een duurzame infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven.

Daarbij ligt een focus op stimuleren van het instrument beschut werk en wil het ministerie gemeenten aanmoedigen om een duurzame ondersteuningsinfrastructuur in te richten met een heldere positie van het Sociaal Ontwikkelbedrijf. Het doel is om o.a. meer banen te creëren voor mensen waarvoor het krijgen en hebben van werk niet vanzelfsprekend is.

Het ministerie vraagt gemeenten concrete plannen op te stellen om deze transformatie vorm te geven. Hiervoor is een impulsbudget beschikbaar gesteld.

Met de invoering van de Participatiewet in 2015 werd de toegang tot de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) afgesloten en werd ook de toegang tot de Wajong beschikbaar voor een zeer beperkte groep, dit heeft gevolgen voor de sociale werkbedrijven zoals we die vanuit het verleden kennen.

Sociaal ontwikkelbedrijven vormen voor gemeenten een belangrijke pijler om inwoners die niet bij reguliere werkgevers kunnen werken, een baan te bieden. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de rol en positie van de sociaal ontwikkelbedrijven.

Vanaf 2015 hebben we afgesproken dat de mensen met een indicatie voor beschut werk bij Wedeka een dienstverband krijgen. Als gevolg van de invoering van de Participatiewet wordt onze sociale Werkvoorziening (Wedeka) kleiner omdat de omvang van de doelgroep voor de WSW afneemt.

In 2022 hebben we afgesproken dat Wedeka zich gaat ombouwen tot een leerwerkbedrijf. Het ombouwplan voorziet in het samenvoegen van locaties omdat de

doelgroep kleiner is, het verduurzamen van de infrastructuur en het genereren van andere inkomsten. Als gemeenten van de gemeenschappelijke regeling (GR) Wedeka maken we ook gebruik van de infrastructuur en trajectbegeleiding van Wedeka voor het uitvoeren van trajecten voor een deel van de doelgroep Participatiewet die zich kan ontwikkelen richting (regulier) werk.

4. WIZ Ontwikkelcentra:

De arbeidsmarktregio Werk in Zicht (WiZ) staat voor een enorme uitdaging. Er is sprake van krapte op de arbeidsmarkt en een snel veranderende arbeidsmarkt waardoor het van belang is dat inwoners wendbaarder en weerbaarder worden. Het is noodzakelijk dat ook inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt worden bereikt en gestimuleerd een bijdrage te leveren aan de arbeidsmarkt. Het project WiZ ontwikkelcentra faciliteert hierin.

Een deel van de inwoners die nu nog aan de kant staan, bijvoorbeeld doordat er sprake is van problematiek op meerdere leefgebieden, kunnen met een laagdrempelige, positieve en integrale aanpak mogelijk de stap naar (een vorm van betaald) werk maken. WIZ wil daarom een dekkend aanbod aan ontwikkelcentra organiseren waarbij via een persoonlijke benadering de toegangsdrempel tot leren en ontwikkelen verlaagd wordt en waarin tegelijkertijd vaardigheden (werk, taal, financiën) worden versterkt en problemen op andere leefgebieden (schulden, gezondheid) worden aangepakt.

We richten ons daarbij in eerste instantie op de eerste stap in de voorbereiding op banen die ontstaan als gevolg van de verschillende transitie's. Het ontwikkelcentrum is een laagdrempelige faciliteit waar brede groepen inwoners zich welkom voelen en de ruimte en mogelijkheden krijgen om hun positie op de arbeidsmarkt te versterken. Voor de ontwikkeling voor deze ontwikkelcentra is een subsidie bij het Just Transition Fund (JTF) aangevraagd. Het gaat in de arbeidsmarktregio om 10 ontwikkelcentra waarvan er één in Stads kanaal gevestigd wordt. In het ontwikkelcentrum wordt ook toegang georganiseerd tot het regionale werkcentrum.

1.1 Veranderende taakopvatting:

Bovengenoemde ontwikkelingen en de huidige krapte op de arbeidsmarkt hebben invloed op respectievelijk de dienstverlening aan werkzoekenden en de werkgeversdienstverlening.

De noodzaak of 'gebrek' aan arbeidskrachten zorgt ervoor dat de focus wordt verlegd naar doelgroepen die voorheen minder prominent in beeld waren als het ging om re-integratie richting de arbeidsmarkt. We hebben het dan over:

- Doelgroep op trede 1 en 2 van de Participatieladder
- Niet uitkeringsgerechtigden
- Baanwisselaars
- Gebrek aan arbeidskrachten zorgt ook voor een (veranderende) vraag van/aan werkgevers
- Blijvende vraag naar arbeidskrachten

- Duurzame inzetbaarheid bestaand personeel (om/bijscholing), behoud van arbeidskrachten
- Anders inrichten van werk (functies) in organisaties
- Inclusieve arbeidsmarkt

Als samenleving willen we dat iedereen naar vermogen kan deelnemen in onze maatschappij. Voor onze doelgroep (Participatiewet) streven we daarom naar:

- Het hebben van sociale contacten
- Maatschappelijk kunnen participeren (bv vrijwilligerswerk en mantelzorg)
- Mogelijkheden om te leren en ontwikkelen (gericht op re-integratie richting werk, opleiding en het behouden van werk)
- Het hebben van betaald werk (evt. loonkostensubsidie en begeleiding).

We zien in de huidige (maatschappelijke) ontwikkelingen dat we ‘breder’ moeten kijken naar wat onze inwoners nodig hebben. Van onze professionals vraagt dit de brede verbinding te zien in het hele sociaal domein, als het gaat om de begeleiding van inwoners. Dit is nodig gezien de complexe aard van de belemmeringen waar inwoners soms tegenaanlopen.

Samenwerken met alle ketenpartners is daarom van groot belang om gezamenlijk op de verschillende leefgebieden begeleiding en/of ondersteuning te verzorgen. We willen dat onze inzet en dienstverlening bijdraagt aan (verbeteren van de) bestaanszekerheid van onze inwoners.

1.2. Visie en regie gemeente Stadskanaal

Bovengenoemde ontwikkelingen vragen ons om te kijken hoe we het arbeidsmarktbeleid, en daarmee de uitvoering van de re-integratietaak Participatiewet, willen gaan vormgeven. Stadskanaal heeft, met de invoering van de decentralisaties van de WMO, Jeugdwet en Participatiewet (2015), ervoor gekozen om de uitvoering van de re-integratietaak zelf te blijven uitvoeren om zo een goede verbinding en samenwerking te houden met de uitvoering in het hele sociale domein. Voor onze gemeente blijft dat hét uitgangspunt!

In Hoofdstuk 2 en 3 gaan we nader in op het Sociaal Ontwikkelbedrijf en het ontwikkelcentrum omdat dit de ontwikkelingen zijn die vragen om lokale visie en ontwikkeling. In beide hoofdstukken formuleren we een opdracht om plannen te ontwikkelen waarmee we de uitvoering vorm kunnen gaan geven.

2. Het Sociaal Ontwikkelbedrijf

Het ministerie van Sociale zaken en Werkgelegenheid heeft maatregelen aangekondigd om bij te dragen aan een duurzame infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven. Deze maatregelen zijn bedoeld voor mensen die tijdelijk of langdurig moeten terugvallen op de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven, zodat zij – waar mogelijk- vervolgens de stap naar regulier werk kunnen zetten.

Een Sociaal Ontwikkelbedrijf helpt mensen met een arbeidsbeperking om talenten te ontwikkelen en te participeren op de arbeidsmarkt. Een Sociaal Ontwikkelbedrijf biedt verschillende vormen van ondersteuning, zoals:

- Beschut werk: werk in een aangepaste omgeving voor mensen die niet in een reguliere baan kunnen werken.
- Detachering: werk bij een reguliere werkgever met begeleiding vanuit het Sociaal Ontwikkelbedrijf.
- Groepsdetachering: werk in een groep bij een reguliere werkgever met begeleiding vanuit het Sociaal Ontwikkelbedrijf.
- Ontwikkeltraject: een traject gericht op het vergroten van de vaardigheden, kennis en zelfvertrouwen van de werknemer.
- Het ontwikkelbedrijf kan daarnaast trajecten beschikbaar stellen voor deelnemers vanuit het Ontwikkelcentrum, met als doel doorstroom naar regulier werk of een andere passende plek.
- Jobcoaching: individuele begeleiding op de werkplek door een jobcoach van het Sociaal Ontwikkelbedrijf.

Een Sociaal Ontwikkelbedrijf is dus meer dan alleen een sociale werkplaats zoals we uit het verleden kennen. Het is een plek waar mensen met een arbeidsbeperking zich kunnen ontwikkelen om eventueel doorstroom naar regulier werk of een andere vorm van participatie mogelijk te make.

Het kabinet wil naar een toekomstbestendige infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven.

2.1. Verschillende typen van sociaal ontwikkelbedrijven

In een onderzoek van Berenschot worden drie typen geschetst voor de toekomst van sociaal ontwikkelbedrijven:

Variant 1: het Sociaal Ontwikkelbedrijf als netwerkorganisatie. In deze variant werkt het Sociaal Ontwikkelbedrijf samen met verschillende partners in de regio, zoals gemeenten, UWV, onderwijsinstellingen, zorgaanbieders en reguliere werkgevers. Het Sociaal Ontwikkelbedrijf fungeert als een spin in het web en coördineert de dienstverlening aan de doelgroep. Het Sociaal Ontwikkelbedrijf heeft zelf geen of weinig eigen productieafdelingen, maar maakt vooral gebruik van externe werkplekken.

Variant 2: het Sociaal Ontwikkelbedrijf als werkgever. In deze variant blijft het Sociaal Ontwikkelbedrijf de belangrijkste werkgever voor de doelgroep. Het Sociaal Ontwikkelbedrijf heeft eigen productieafdelingen, waar de werknemers beschut of gedetacheerd kunnen werken.

Daarnaast biedt het Sociaal Ontwikkelbedrijf ook ontwikkeltrajecten en jobcoaching aan andere doelgroepen aan. Het Sociaal Ontwikkelbedrijf werkt samen met andere partijen in de regio, maar houdt de regie over de werkplekken en de ontwikkeling van de eigen werknemers.

Variant 3: het Sociaal Ontwikkelbedrijf als ontwikkelaar. In deze variant richt het Sociaal Ontwikkelbedrijf zich vooral op het verzorgen van ontwikkeltrajecten voor de doelgroep. Het Sociaal Ontwikkelbedrijf heeft geen of weinig eigen productieafdelingen, maar werkt nauw samen met reguliere werkgevers, die de werkplekken bieden. Het Sociaal Ontwikkelbedrijf begeleidt de werknemers in hun leerproces en draagt zorg voor de overdracht naar de werkgever.

Naast deze beschreven typen van sociaal ontwikkelbedrijven zijn in samenwerking met o.a. VNG, Cedris, Divosa en in afstemming met UWV en sociale partners, oplossingsrichtingen uitgewerkt om knelpunten en dilemma's aan te kunnen pakken. (Bijlage: kamerbrief 21-12-2023 Infrastructuur sociaal ontwikkelbedrijven). In deze brief worden 3 varianten met oplossingsrichtingen beschreven.

2.2 Wedeka

Wedeka is van oudsher onze sociale werkvoorziening waar medewerkers met een WSW-indicatie werken, daarnaast voert Wedeka ook het instrument Beschut werk vanuit de Participatiewet voor ons uit. Als we de bovenstaande varianten als voorbeeld nemen, lijkt Wedeka het meest op variant 2, waarbij Wedeka ook eigen werknemers (met name WSW-werknemers) kan detacheren bij externe organisaties.

Naast deze taak als werkgever is Wedeka ook aanbieder van trajecten met betrekking tot praktische werknemersvaardigheden of vakvaardigheden voor een deel van onze doelgroep vanuit de Participatiewet. Hierbij wordt nauw samengewerkt met de klantmanagers van team Werk die samen met de inwoner regie voert op zijn/haar ontwikkelvraagstuk m.b.t. re-integratie. De manier van samenwerken is vastgelegd in het Wiebertjesmodel.

Met de huidige opgaves komt er steeds meer nadruk te liggen op het ontwikkelen van mensen die ook steeds verder af staan van de reguliere arbeidsmarkt. Met de ontwikkeling naar een Sociaal Ontwikkelbedrijf stellen we de ontwikkeling van inwoners centraal.

Als gemeente willen we een Sociaal Ontwikkelbedrijf dat mede een bijdrage levert aan de inclusieve arbeidsmarkt (in de rol van werkgever), waar iedereen naar vermogen kan meedoen. Daarnaast vinden we dat het Sociaal Ontwikkelbedrijf als aanbieder van trajecten samen met team Werk moet aansluiten bij de vraag van de werkgevers en de behoefte van de werknemers/inwoners.

Een Sociaal Ontwikkelbedrijf biedt inwoners de mogelijkheid om op maat, in hun eigen tempo en in een beschermde/veilige omgeving zich te ontwikkelen en stappen te zetten richting de arbeidsmarkt. Voor een groot deel van de doelgroep is dit door als werkgever in te zetten op ontwikkeling van de medewerkers. Daarnaast bieden zij hun infrastructuur aan verschillende partijen die een rol spelen in re-integratie/opleiding/taalvaardigheid van inwoners. Ook zou het Sociaal Ontwikkelbedrijf een vangnetfunctie kunnen hebben bij inwoners die het tijdelijk niet of nog niet lukt om bij een reguliere werkgever in dienst te komen.

Wedeka beschikt over de infrastructuur, kennis en begeleiding om zich tot Sociaal Ontwikkelbedrijf te positioneren. In het kader van het ombouwplan is Wedeka deze ontwikkeling feitelijk al gestart.

Interventies van Wedeka die zijn afgesproken bij het ombouwplan van Wedeka (2022):

- ✓ toename trajectuitvoering;
- ✓ verhoging span of control;
- ✓ verhuizing kringloop Veendam;
- ✓ arbeidsmatige dagbesteding;
- ✓ verhogen efficiëntie en omzet Schoonmaak;
- ✓ krimp Bedrijfsvoering;
- ✓ samenvoeging GITA in WITA;
- ✓ verhuizing kringloopwinkel Ter Apel;
- ✓ uitbreiding Metaal;
- ✓ detacheren afspraakbanen;
- ✓ omzetstijging (2%);
- ✓ samenvoeging WIEL in WIOK.

Met bovengenoemde afspraken in het ombouwplan wordt gewerkt aan het aanpassen van de omvang van de infrastructuur dat past bij de afname van werknemers met een SW-dienstverband. Én wordt begeleiding van mogelijk nieuwe doelgroepen ontwikkeld.

Als gemeente hebben we samen met vier 'collega' gemeenten een belangrijke rol als eigenaar van het sociaal ontwikkelbedrijf.

- De gemeente is verantwoordelijk voor de financiering, de bestuurlijke afspraken en de beleidskaders van het Sociaal Ontwikkelbedrijf.

- De gemeente stuurt op de resultaten, de kwaliteit en de innovatie van het Sociaal Ontwikkelbedrijf.
- De gemeente houdt toezicht op de naleving van de wet- en regelgeving en de gemaakte afspraken. De gemeente is uitvoerder van de re-integratieopdracht in het kader van de Participatiewet.
- De gemeente onderhoudt een goede relatie met het Sociaal Ontwikkelbedrijf en de andere betrokken partijen.
- De gemeente regisseert en faciliteert de samenwerking en de afstemming tussen het Sociaal Ontwikkelbedrijf, de regionale 'werkcentra', de ontwikkelcentra, de werkgevers en de andere relevante partners in de regio.

Wedeka is een Gemeenschappelijke Regeling (GR) met als deelnemende gemeenten Westerwolde, Veendam, Midden -Groningen, Borger-Odoorn en Stadskanaal.

2.3 Uitgangspunten

Gemeenten kunnen concrete plannen uitwerken waarin uitgewerkt wordt hoe te komen tot een toekomstbestendige infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven. In deze plannen geeft de gemeente aan welke taken bij het Sociaal Ontwikkelbedrijf worden belegd, waarmee deze bijdragen aan de doelen van de Participatiewet. Ook wordt in de plannen meegenomen welke uitvoeringsafspraken daarbij horen, hoe de middelen worden verdeeld en hoe we komen tot borging van de financiële gezondheid en sturen op naleving.

Belangrijk onderdeel van deze plannen is dat gemeenten beschrijven hoe zij ervoor zorgen dat – mensen die niet vallen onder beschut werk en niet regulier aan het werk kunnen komen - worden ontwikkeld naar een baan bij een reguliere werkgever.

Om de ontwikkeling van Wedeka tot een Sociaal ontwikkelbedrijf vorm te geven hebben we alvast een aantal uitgangspunten geformuleerd:

- ✓ We nemen de behoefte en mogelijkheden van werknemers als uitgangspunt.
- ✓ We zetten hierbij instrumenten van onszelf en/of andere partners in met als doel de inwoner een stapje op weg te helpen richting (regulier)werk of participatie.
- ✓ We gebruiken de infrastructuur van Wedeka om inwoners die dat nodig hebben te begeleiden bij het ontwikkelen richting (regulier) werk of participatie.
- ✓ De regie bij de uitvoering van re-integratie en ontwikkeltrajecten bij de doelgroep wordt gevoerd door team Werk van de gemeente (Wiebertjesmodel). Daarnaast is team Werk ook verantwoordelijk voor de matching van de werkzoekende en werkgever en de begeleiding op de werkplek bij een reguliere werkgever middels jobcoaching.
- ✓ Onderzoeken welke rol (sociaal) ondernemers kunnen spelen in de transformatie waar sociaal ontwikkelbedrijven voor staan? Is gezamenlijke huisvesting een optie? (bv. Kringloopwinkel in het ontwikkelbedrijf. Of productieruimte die wordt benut door een (sociaal) ondernemer).
- ✓ Onderzoeken welke delen van de huidige infrastructuur van Wedeka passend zijn voor medewerkers die aangewezen zijn op een beschutte werkplek, welke delen van

de infrastructuur toegevoegde waarde hebben voor het toeleiden van mensen naar de arbeidsmarkt en welke delen kunnen van meerwaarde zijn voor baanwisselaars. Bekend is dat een groot deel van de baanvinders vanuit een bijstandsuitkering de baan vindt in een beperkt aantal sectoren. Sluit de infrastructuur daar voldoende op aan? Wat zijn kansrijke beroepen? Daarbij is ook flexibiliteit nodig, want over vijf jaar kan het om andere branches en functies gaan.

2.4 Middelen voor transformatie naar Sociaal Ontwikkelbedrijf

De doorontwikkeling van de bekende Sociale Werkbedrijven naar Sociaal Ontwikkelbedrijven staat landelijk op de agenda en daarbij worden ook middelen beschikbaar gesteld.

- In 2024 is in de meicirculaire een bedrag van € 63.9 miljoen beschikbaar gesteld via de integratie uitkeringen sociaal domein (onderdeel Participatie). Voor onze gemeente komt dat neer op € 635.000,00 in 2024.
- Vanaf 2025 ontvangen gemeenten jaarlijks een impulsbudget om de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven te versterken. Dit begint met € 35 miljoen in 2025 en loopt af naar € 19,8 miljoen in 2034. Nog niet duidelijk is welke kosten met deze middelen gedekt kunnen worden.
- Dit budget kan gezien worden als een startbudget om de gezamenlijke infrastructuur (Wedeka en gemeenten) door te ontwikkelen.

In opdracht van SZW stelt Berenschot handreikingen op om gemeenten en Sociaal Ontwikkelbedrijven te ondersteunen bij het opstellen van transformatieplannen. Naar verwachting komen deze handreikingen in het tweede kwartaal van 2025 beschikbaar.

Wat gaan we doen?

Opdracht:

'Het Dagelijks Bestuur van Wedeka en gemeenten werken aan het opstellen van een plan om toe te werken naar een toekomstbestendige inrichting van de infrastructuur van het Sociaal Ontwikkelbedrijf'.

De hierboven geformuleerde uitgangspunten vormen hierbij wat ons betreft in ieder geval de basis. We verwachten dit plan in het derde kwartaal van 2025 gereed te hebben.

Inmiddels is er overleg gestart met de beleidsadviseurs van de GR gemeenten en Wedeka om gezamenlijk een integraal plan te maken.

3. Het ontwikkelcentrum in Stadskanaal

Vanuit Werk in zicht (WIZ) is een subsidie aangevraagd bij het Just Transition Fund (JTF) om te komen tot 10 ontwikkelcentra in onze arbeidsmarktregio.

Een ontwikkelcentrum is een plek waar mensen met een zich kunnen voorbereiden op een baan of een andere vorm van participatie. Het ontwikkelcentrum biedt een laagdrempelige toegangspoort voor inwoners die de reguliere weg naar de ondersteunende instanties moeilijk weten te vinden en waar deze inwoners gemotiveerd, gestimuleerd en begeleid worden via een breed scala aan activiteiten, trainingen en begeleiding op maat, afgestemd op de mogelijkheden en wensen van de individuele deelnemer.

Het ontwikkelcentrum is een samenwerkingsverband van de gemeente Stadskanaal, het Sociaal Ontwikkelbedrijf Wedeka, werkgevers en andere (maatschappelijke) partners in de regio, om zo een optimale aansluiting tussen vraag en aanbod te realiseren.

Het ontwikkelcentrum wil de deelnemers stimuleren om talenten te ontdekken en te ontwikkelen, en hen ondersteunen bij het vinden van passend werk of een andere zinvolle daginvulling. Het ontwikkelcentrum wil een positieve bijdrage leveren aan de inclusieve arbeidsmarkt en de sociale cohesie in de gemeente Stadskanaal.

Het ontwikkelcentrum heeft raakvlakken met de uitgangspunten voor de nieuwe 'Participatiewet in balans' en de aanpassingen in de arbeidsmarktinfrastructuur en Sociaal ontwikkelbedrijven.

3.1 Visie en regie van de gemeente Stadskanaal bij het ontwikkelcentrum

Vanuit o.a. de participatiewet heeft de gemeente de opdracht om de dienstverlening met betrekking tot re-integratie van de doelgroep van de Participatiewet uit te voeren. In samenwerking met Werk in Zicht (WiZ) wordt de werkgeversdienstverlening vormgegeven.

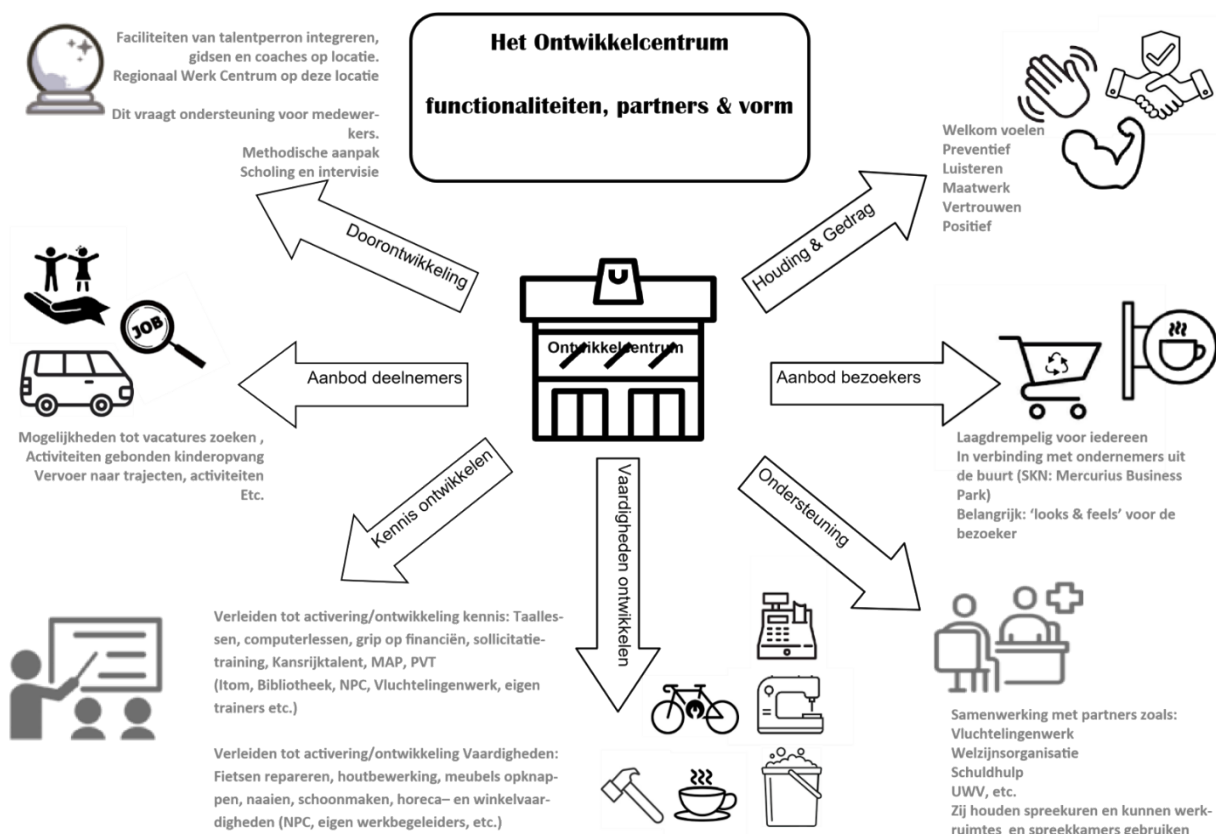
Onze gemeente heeft in 2015 de keuze gemaakt de uitvoering van de re-integratietaak door ons eigen team Werk te laten uitvoeren. Wij vinden het belangrijk om alle dienstverlening aan inwoners binnen het brede sociale domein door onze eigen gemeentelijke teams uit te laten voeren. We werken hierbij voor wat betreft het ontwikkelcentrum samen met de collega's van Wedeka, werkgevers en andere partners.

Ons beeld bij het ontwikkelcentrum is:

'Het ontwikkelcentrum in Stadskanaal is een laagdrempelige, toegankelijke en inspirerende plek, voor iedereen die een vraag heeft op het gebied van werk en inkomen, waar gemeente, Wedeka, werkgevers en onderwijs samenwerken en ook maatschappelijke organisaties onderdeel van zijn. Het is dé plek waar mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt zich welkom en gewaardeerd voelen'.

We zien een grote rol voor de gemeente omdat we vanuit de Participatiewet de opdracht hebben de re-integratie van de doelgroepen van de Participatiewet vorm te geven. In team Werk wordt zowel de werkgeversdienstverlening als de begeleiding van deelnemers uit de doelgroep uitgevoerd. Als gemeente kunnen we niet alleen de dienstverlening in het ontwikkelcentrum vormgeven, we zien daarin een rol voor onze maatschappelijke partners.

In onderstaand een overzicht met diverse functionaliteiten en samenwerkingspartners zoals we die in het Ontwikkelcentrum zien:

3.2 Uitgangspunten

- ✓ Wat is op korte, middellange en lange termijn een geschikte locatie voor een ontwikkelcentrum in Stadskanaal? (Bijvoorbeeld: Locatie Electronicaweg 5 en/of aansluiten bij de ontwikkeling van Makeport Mercurius Businesspark?).
- ✓ Hoe geven we de verbinding met het Sociaal Ontwikkelbedrijf Wedeka vorm en inhoud?
- ✓ Team Werk van de gemeente houdt de casusregie (het Wiebertjesmodel) op trajectinzet en trajectuitvoering en verzorgt de werkgeversbenadering en begeleiding van werknemers op de werkvloer van reguliere werkgever (=jobcoaching).

- ✓ De professionals van team Werk zorgen bij problematiek op meerdere leefgebieden voor een integrale aanpak van de dienstverlening (intern binnen de gemeente in het sociaal domein, maar ook met externe maatschappelijke partners).
 - ✓ We creëren één ingang voor inwoners, hierbij kan iedere inwoner terecht met vraagstukken op het gebied van ontwikkeling en werk.
 - ✓ In het ontwikkelcentrum organiseren we ook de toegang tot het regionaal werkcentrum voor inwoners en werkgevers. (Dus niet alleen de doelgroep die tot de Participatiewet behoort). (Vragen hierbij: hoe regelen we de bekostiging bij inzet voor iemand die niet tot de doelgroep behoort? En op welke manier willen werkgevers bediend worden in hun vraagstukken naar (ontwikkeling van) arbeidskrachten?).
 - ✓ Wedeka beschikt over een infrastructuur en vormen van begeleiding (= Sociaal Ontwikkelbedrijf) die voor een deel van de doelgroep ingezet kan worden (uitvoering trajecten naast de reguliere taak als werkgever voor de WSW doelgroep en beschut werk en evt. afspraakbanen).
 - ✓ Onderwijs heeft een rol daar waar het gaat om praktijkgerichte scholing aan te bieden. Liefst ook in samenwerking met werkgevers.
 - ✓ In het ontwikkelcentrum maken we gebruik van de methodiek van het Talentperron.
 - ✓ Overige maatschappelijke partners: we zien een rol voor overige maatschappelijke partners in het ontwikkelcentrum, deze samenwerking is gericht op integrale aanpak van belemmeringen. Bv Welstad, schuldhulpverlening, verslavingszorg, vluchtelingen werk, Itom, etc.
- Wanneer maatschappelijke partners ook binnen het ontwikkelcentrum (zichtbaar) aanwezig zijn kan snelle verwijzing of casusbespreking worden opgepakt met als doel integraal te werken aan het wegnemen van belemmeringen en tegelijkertijd ontwikkeling richting (arbeids)participatie.

Om voor de JTF-subsidie in aanmerking te komen is er cofinanciering nodig (50%), hoe organiseren we deze cofinanciering?

Wat gaan we doen?

De gemeente Stadskanaal heeft een heldere visie met het oog op de uitvoering van de Participatiewet, waarbij de toegang en de regie op re-integratie trajecten door team Werk wordt uitgevoerd (casusregie). Wedeka is daarbij een belangrijke samenwerkingspartner. Wedeka stelt haar infrastructuur en medewerkers trajectbegeleiding beschikbaar. In het ontwikkelcentrum zijn zowel de gemeente, Wedeka, maatschappelijke partners, werkgevers, onderwijs etc. aanwezig om inwoners te ondersteunen bij ontwikkeling.

Opdracht:

'Als gemeente gaan we aan de slag met de opzet voor het Ontwikkelcentrum in Stadskanaal en betrekken daarbij in ieder geval Wedeka als belangrijke samenwerkingspartner'.

Daarbij gaan we uit van een groeimodel van het ontwikkelcentrum met een korte, middellange/ lange termijn. De hierboven geformuleerde uitgangspunten vormen de basis. Het gaat hierbij dus niet alleen om de fysieke invulling, maar juist ook over de werkwijze (wie doet wat) die we als gemeente willen hanteren voor onze doelgroep. Daaropvolgend zal logischerwijze blijken welke partijen hier een rol in hebben en hoeveel ruimte hiervoor nodig is, kortom vorm volgt inhoud.

We verwachten dit plan in het tweede kwartaal van 2025 gereed te hebben waarna we van start kunnen gaan met het implementeren van het Ontwikkelcentrum in Stadskanaal.

3.3 Sociaal ontwikkelbedrijf en Ontwikkelcentrum

In hoofdstukken 2 en 3 hebben we een schets gegeven van de ontwikkeling van het Sociaal Ontwikkelbedrijf (Wedeka) en het ontwikkelcentrum. Het gaat over twee onderwerpen die ook duidelijk met elkaar verbonden zijn. Zo hebben zowel Wedeka als de gemeente een rol in beide ontwikkelingen en invulling daarvan. Wedeka zien we als het Sociaal Ontwikkelbedrijf met specifieke taken en doelgroepen en daarnaast Wedeka heeft ook een rol in de samenwerking in het Ontwikkelcentrum.

In onderstaand schema brengen we de verschillende rollen van Wedeka in beeld in zowel het Sociaal Ontwikkelbedrijf als het Ontwikkelcentrum.

Overzicht van de rollen van Wedeka als Sociaal Ontwikkelbedrijf en in het Ontwikkelcentrum	
Sociaal Ontwikkelbedrijf Wedeka	Ontwikkelcentrum (rol Wedeka)
✓ Werkgever voor de doelgroep WSW en Beschut werk. ✓ Heeft eigen werkzaamheden in de vorm van groen, productie, schoonmaak, detailhandel etc.. ✓ Biedt, waar het kan, de mogelijkheid aan eigen medewerkers om gedetacheerd te worden bij andere werkgevers. ✓ Biedt ontwikkeltrajecten en jobcoaching/begeleiding aan werknemers. Doel: goede werkgever zijn voor een kwetsbare doelgroep met aandacht voor ontwikkeling van de medewerkers en de medewerkers duurzaam inzetbaar houden. Belangrijke voorwaarde daarbij is dat het Sociaal Ontwikkelbedrijf 'levensvatbaar' is door het aanbieden van diverse werkzaamheden (groen, productie, schoonmaak etc.).	✓ Aanbieder van trajecten op het gebied van 'werkfit' en vakvaardigheden voor de doelgroep Participatiewet en het UWV en voor de brede groep inwoners die zich willen ontwikkelen. ✓ Aanbieder van sociale activeringstrajecten en evt. dagbesteding voor mensen die (vooralsnog) geen kansen op de arbeidsmarkt hebben. ✓ Biedt begeleiding bij deze trajecten door het inzetten van trajectbegeleiders (werkwijze = Wiebertjesmodel). ✓ Faciliteert in infrastructuur en werkzaamheden. ✓ Verzorgt huisvesting aan partijen die samenwerken in het Ontwikkelcentrum (spreekkamers, lesruimtes, kantoorruimte). Doel: aanbieder van trajecten die ingezet kunnen worden voor de inwoners met een ontwikkelvraag én aanbieder van de eigen infrastructuur.

